

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasni prostor 1 mm x 55 mm po K 1.50. Uradni razglaš, poslano ter nočice isti prostor K 2.—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 812, za ostalo tujino in Ameriko K 360.

Reklamske cene za tisk so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Slovenskemu delavskemu ljudstvu k volitvam v konstituantno!

Po obotavljanju in zavlačevanju brez konca in kraja je vlada naposled vendar razpisala volitve za konstituantno in dne 28. novembra 1920 bodo imeli volilci v Jugoslaviji prvič priliko izraziti svojo voljo glede na ureditev svoje države. Vpričo vsakovrstnih poizkusov, da bi se ustavotvorna skupščina postavila pred celo vrsto gotovih delitev in te ali one uredbe prikazale kot neizpremenljive, je treba z vso gotovostjo naglašati, da je ljudstvo pri urejanju državnih razmer najvišji faktor in da ni noben ukrep trajno pravoveljav, če ga ni sklenilo ljudstvo. Ker se to doslej sploh še ni zgodilo je v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev vse še začasno in konstituantna ima nalogo zgraditi državo novsem od temelja v sovladavju z voljo naroda samega...

Na tem edino pravilnem stališču so stali socialisti že ob državnem preobratu leta 1918, ko je bilo »Narodno Veče« v Zagrebu s svojo pretežno meščansko večino najvišja oblast v državi. Maloštevilni socialisti v tem »Narodnem Veču« so ugovarjali brezpogojni združitvi s kraljevino Srbijo in so zlasti zahtevali, da bodi

nova država republika.

ki naj bi jo do sestanka ustavodajne skupščine upravljali direktorji sestavljeni iz enega Srba, enega Hrvata in enega Slovenca. Medtem ko so vse meščanske stranke ugovarjale temu predlogu, je »Narodno Veče« pod pritiskom socialistov vendar izdelalo neka navodila za pozivanja s srbsko vlado: toda odposlanstvo, ki je odšlo z njo v Beograd, je predložilo princu Aleksandru adresu, ki se ni viemala s temi navodili in na podlagi tako izvršeneza ujednjenja skušalo sedaj gotovi elementi napraviti vtisk da so temeljne uredbe države že definitivno določene in neizpremenljive. Ljudstvo na da ima le še pritriliti temu, kar se je storilo brez njegovega soglasja.

Take poizkuse zavračamo z vso odločnostjo. Konstituantna bi bila brez pomena, če ne bi imela pravice, da konstituirajo državo od temelja in če ne bi bila izraz suverene volje naroda. Tudi odgovor na omenjeno adresu v Beogradu se je glasil tako, da spada vsa vprašanja tičoča se konstitucije, v kompetenco konstituantne s čimer je potrjeno samo ob sebi umevno načelo, da odloča ljudstvo potom konstituantne

o vseh ustavnih zadevah.

začenši z vprašanjem, ali bodi nova država monarhična ali republika.

Nenobito je namreč deistvo, da gre za ureditev popolnoma nove države, ne pa le za nadaljevanje povečanje ali preustrojitve nečesa, kar le že obstajalo. V svetovnem viharju, ki ga je sama zločinska izjava, je pozabila habsburška monarhija in nobenega vstajenja ne more biti več za nieno pokončano avtoritacijo. Ali kar raste na razvalinah, ostalih izza nje na tlen, tudi ni enostaven prirastek za katerokoli drugo državo. Rešitev jugoslavanske vprašanja v narodnem oziru ni v nobeni aneksijski temveč le v svobodni združitvi jugoslovanskih plemen na podlagi

prostovoljnega sporazuma in popolne enakopravnosti.

To je prava naloga konstituantne, ki li torej ne smejo v nobenem pogledu preišnie ali obstoječe uredbe vezati rok, temveč je poklicana, da uredi nov narodni dom edino po volji naroda samega.

Ta konstituantna stoji na mestu takozvane »Narodne predstavnosti« žalostnega spomina. Po sili skrupano nadomestilo za pravi parlament je imelo edino nalogo, da izdela volilni red za konstituantno in se na to imakne ljudstvu. Edini socialni demokrat, katerih je bilo le 10 v tem predstavnstvu, so resno silili na to, da se čim prej razpiše volitve v konstituantno, čemur pa so se upirale vse meščanske stranke, nehajoče se za oblastjo z nenaravnimi političnimi kombinacijami in intrigami in boječe se ljudske sodbe. S politiko, pri kateri je imela vsaka meščanska klica le svoje strankarske, v mnogih slučajih celo

čisto osebne koristi pred očmi, so bili zanemarljeni najvišje interesi naroda. Namesto da bi se bil ob velikem polomu nastali nered v produkciji in prometu odstranjeval, se je čimdalje množil: rasla je

ljudstvo izčematjoča draginja.

vsled prevečno brezplavne gospodarstva in drzno se razvijajoče korupcije in ljudstvu primankovalo potrebnih, katerih bi bilo lahko v izobilju: nesposobnost vladajočih je ovirala industrijo, zasnila vire narodnega bogastva in onemogočala delavskemu ljudstvu zboljšanje položaja. Razpasel pa se je militarizem, ki si je lastil vpliv celo na najvišje faktorie v državi in ponovno je stal ves narod pred nevarnostjo

vojaške diktature

Ko so vladajoče stranke zanelale državni voz tako, da niso našle več izhoda, ko so prišle državo in ljudstvo na rob gospodarskega propada in si tudi z najbolj reakcionarnimi, nestavnimi sredstvi niso več moge pomagati, so v naprej izdelale voljen red za konstituantno, ki kaže neštete znake politične krivičnosti in egoistične strankarstva, misleče, da si bodo na ta način podaljšale gospodstvo tudi preko volitev.

Delavci vseh strok in poklicev v mesih in na deželi!

Dne 28. novembra bo vsa oblast v vaših rokah. Izbirali boste med strankami in programi. S svojimi glasovi boste izrazili svojo voljo in odločili, kako bodi urejena država, v kateri živite. Socialno demokratska stranka vas vabi v svoj veliki bolezi tabo, v močno organizacijo vsega delavskega ljudstva, brez katere le delo odrešenja nemogoče.

Socialna demokracija naglašja, da le popolna osvoboditev delavskega razreda, ki obsega ogromno večino vsega prebivalstva, ustvarjajoča vse materialne in duševne vrednosti, mogoča je s temeljito izpremembo družabnega reda v smislu socializma, sloneča na družabni lastnini proizvodnih in distributivnih sredstev. Vse, kar je mogoče doseči za zboljšanje položaja delavskega ljudstva v sedanji družbi, se more smatrati le za olajšanje bremena, ki pa je potrebno, da ne opeša proletariat prevzede pod njih pezo in da ne izgubi svoje bojeve sile v neizprosni borbi za uresničenie socialističnih ciljev. Medtem ko ne more socialna demokracija odnehati, dokler ne bo ta cilj dosežen in vsaka možnost izkoriščanja človeškega dela za profitne namene odpravljena, je pa niena začasna naloga organizirati in vzgajati proletariat, da postane sposoben za svojo zgodovinsko nalogo obnemem pa ustvarjati oziroma pospeševati pogoje za končno družabno transformacijo.

V tem smislu zahteva v jugoslovanski državi uredbe, ki omogočijo najboljšo

svobodo političnega, kulturnega in socialnega ribanja.

torej nepočaeno demokracijo z najboljšeimi ustavnimi garancijami v obliki

ljudske republike.

Pod nobnimi pretvezami se ne sme omejevat svoboda govora, tiska, združevanja in zborovanja: vse politične pravice morajo enako veljati za se državljane brez razlike spola vere ali plemena: ljudstvu mora biti zavarovana pravica, da voli ne le svoje zastopnike v vse javne zastope, ampak tudi vse odgovorne uradnike in sodnike, da jih more, če ne izvršujejo svoje naloge v smislu ljudske volje, odnokitati, in on izreče o važnih zakonih zadnje besedo z referendumskim glasovanjem.

Neločljiva od zdrave demokracije je tudi

avtonomnih občin in drugih sestavnih delov države

v vseh zadevah, ki niso po svojem značaju take, da mora biti njih uprava v interesu vsega naroda enotna in osredotočena. Izkušnja zadnjih dveh let pomeni nastrožjo obsodbo brezmišelnega, nekritičnega centralizma, ki ustvarja za praktično življenje naroda neraben

anarar ovira razvoj na vseh koncih in kraji, duši vsako samostainost, dovzroča pa pri vseh delih nezaupanje in netočnost in vodi do neverneših konfliktov.

Brez pridržka priznava socialna demokracija

enotnost države

in odklanja vse separatistične tendence, naj se odevajo s kakršnikoli plašci. Ali prav tako zahteva tudi brezpogojno enakopravnost vseh delov in zavrača vsak poizkus nadvlade katerekoli plemena ali kakršnekoli skupine. V dveletni dobi izza prevrata so taki eksperimenti rodili najsibše sadove v političnem in gospodarskem, v kulturnem in socialnem življenju. Takozvana

valutna reforma.

ki jo je prebivalstvo izven Srbije občutilo kot izrubo treh četrtin svojega premoženja prodanata industrije, hiranja malega kmetištva, popolna neplodnost na polju socialnega napredka so žalostne posledice aspiracij na hegemoniji in ne osnovanem centralizmu, ki le pokazal brezumno nesposobnost za razumevanje pravih potreb in interesov države in ljudstva.

V zvezi s temi pozubnimi tendencami so ogromne žrtve, ki se doprinašajo

militarizmu.

požirajočemu skoraj vse državne dohodke in stalno ogrožajočemu svobodo ljudstva. Socialna demokracija zahteva, da se odpravi stalna vojska in nadomesti z demokratsko organizirano ljudsko brambo, v kateri morajo biti brezpogojno odpravljene vse razredne predprave, in ki se ne sme v nobenem slučaju rabiti kot kapitalistična garda v socialnih bojih delavskega ljudstva.

Spoznavajoča važnost političnih pravic se da socialna demokracija nikakor ne more zadovoljiti z njimi, temveč vidi v njih le neizogiben pripomoček za

gospodarsko in socialno osvoboditev.

ki postane mogoča le tedaj, če osvoli zavedno, organizirano in s potrebnim znanjem oboroženo delavsko ljudstvo politično moč. Zaradi tega zahteva od ustave tudi

nebreklicne garancije za socialne pravice.

zlasti konstitucionalno priznanje osemurnega delavnika, priznanje delavskih organizacij, stavke za dosego boljših delavskih pogojev, kolektivnih pogodb, državne obveznosti za zavarovanje delavcev za slučaj bolezni, nezgode, starosti obnemoglosti in nezaposlenosti in nevtalnosti vseh oblasti v mezdnih bojih.

Potrebna na je tudi smotrna

aktivna socialna politika

v naprednem smislu in socialna demokracija zahteva jasne zakone, ki naj omogočijo delavstvu udeležbo pri upravi in kontroli podjetij in pripravijo tla za socializacijo industrije kakor dozoreva znanje; izvršiti se mora progresivna socializacija v interesu vsega ljudstva, v interesu producentov in konsumentov, ki naj bodo pri vodstvu in v kontroli, kakor tudi pri snovanju novih podjetij enako zastopani kakor država kot zastopnica vsega naroda.

Brez zavlačevanja se mora tudi izvršiti

agrarna reforma.

že davno obljubljena zaradi upora meščanskih strak na vse doslej ne izvršena. Rešiti se mora to vprašanje na temelju načela, da je narod sam lastnik vse zemlje, ki jo izroča v posest pravemu obdelovalcu, a na podlagi take organizacije da bo imelo ljudstvo največjo možno korist. Da se omogoči obdelovanje tal po najmoderneših načinih in po smotrnem načrtu v prid producentom in konsumentom, je treba občinskih reform in občine združne organizacije vsega poljedelstva, s katero bi morla tudi na zadrufni podlagi izvedena organizacija konsumentov čim najtesneje kooperirati. Za take združne je potrebna najizdatnejša državna zaščita, ki more temeljito preprečiti vsako zemliško spekulacijo.

da tudi spekulacijo z zemeljskimi produkti, zlasti z žitom, ki bogati doslej le krščene in nekrščene pihavke na škodo vsega ljudstva.

Izvedba agrarne reforme ne sme obremeniti malega obdelovalca z odkupninami, ob katerih bi zoreb drugi dobivali sadove njegovega dela zani na bi ostal njegov trud brezploden.

Vsaka reforma bo le tedaj uspešna, če se je bo znalo ljudstvo prav poslužiti in zaradi tega je dobro šolstvo mnen pogot vsakega napredka in končne osvoboditve delavskega razreda. Zahtevamo torej temeljito

šolsko reformo.

ki naj predvsem osvobodi šolo vseh vplivov kapitala, cerke in militarizma in jo napravi sposobno za zdravo vzgojo naraščata in za razširjanje in utrjevanje resničnega in koristnega znanja. Vsakemu nadarjenemu otroku brez izjeme mora biti odprta pot do najvišje izobrazbe: za to je treba ne le da je pouk brezplačen, da dobe šolski otroci vsa potrebna učna sredstva, ampak tudi sredstva brez katerih je uspešen pouk iluzoričen, torej hrano, obleko, prosto vožnjo, prosto zdravljenje in zdravila, in kjer zahtevajo razmere, tudi stanovanja. Otroška in mladinska zavetišča, diaški domovi, diaške kuhinje morajo vsej sposobni mladini omogočiti pristop do vse kulture in do vsega posamezniku in narodni celoti enako potrebnega znanja.

Država pa je tudi dolžna skrbeti za vse tiste, ki so brez lastne krivde izgubili sposobnost za delo in omogočiti

volilni invalidom vdovam in sirotam

prav tako kakor delavskim in uradniškim starcem, pohabljenim in vpoakoencem ne le žalostno vezitiranje, temveč dostojno življenje. Edini socialni demokratje so se doslej potegovali za praktično priznanje te pravice, pri čemer na so naleteli na nasrditejši odpor vseh meščanskih strank.

Tudi

javni nameščenci vseh strok.

ki so v mnogih slučajih še v slabšem položaju, kakor ročni delavci, so imeli doslej le v socialnih demokratskih odkrite in resne zagovornike, ker vidijo tudi v njih izkoriščane člane delavskega razreda. Naše meščanske stranke so se branile uvedbe moderne službene pragmatike za uradnike in uslužbence, ker hočejo da ostane emotno in duševno odvisni ne le od svojih delodajalcev, ampak tudi od političnih strank. Očitna je skralna zanemarienost

dehodelnih panov socialnega skrbstva.

Povsod primanjkuje bolnišnic, ubožnic zavetišč vsake vrste, in posledice za zdravje in moč ljudstva so vrozne. Tudi za te panove nimajo država pokrajine in občine zadostnih sredstev in namesto napredka je na vseh koncih in krajih bodočnost naroda ogrožavajoče hiranje.

Za izvršitev ogromnih

gospodarskih in socialnih nalog

je nedvomno treba izredno bogatih sredstev. Toda meščanske stranke se branijo na vse kriplje, da bi se odprli edini viri iz katerih bi bilo mogoče uspešno zaemati ker postavljajo interese kapitalističnega razreda nad koristi vsega naroda. Ogromna bremena se navaliuio v obliki vsakovrstnih indirektnih davkov na rame širokih ljudskih mas, ki so prešibke, da bi jih morele prenašati: vodi se carinska politika, ki daje državi razmeroma majhne dohodke, ovira na razvoju domače industrije na škodo delavstva in konsumentov. Socialna demokracija zahteva bistveno drugačno davčeno politiko ki naj

ne črpa iz revščine, ampak iz bogastva.

Neresnica je če se trdi, da ni virov, iz katerih bi se moglo uspešneje zaemati. Verzišstva in spekulacija vsake vrste so ustvarile ogromna bogastva v privatnih rokah, vsa ta bogastva na so prišla na različnih potih le iz ljudskih žepov. Povsem obravčieno je torej obdačente visokih dohodkov in velikih premoženji v taki meri, da dobi država od volilnih in novolnih profitov zadosten delež. S progresivnim davkom na dohodke, premoženja, velike posesti in profite

vseh oblik, a z zmanjšanjem izdatkov za neod-
duktivne namene, zlasti za militarizem, je mo-
goče vsaj deloma doseči ravnovesje v držav-
nem gospodarstvu, nikakor pa ne s še večjim
obuboževanjem ljudskih množic.

Toda če nai dobi država traine viire za
svoje naloge, za povišavanje ljudskega blago-
stanja, je treba temeljitejših reform, predvsem
socializacije velike industrije rudnikov, veli-
kih posesti in bank.

katerih dohodki povečavajo sedaj le privatna
bogastva brez vsake koristi za ljudstvo a na
širšo delavskega razreda, ki postaja tem od-
visnejši od kapitala, čim bolj raste njegova
moč.

Socialna demokracija pač ne pričakuje od
teh reform končne in popolne rešitve delavske-
ga razreda temveč naglašča, da je njeira defi-
nitivna osvoboditev iz spom mezdnege tlačan-
stva možna le z uresničenjem vsega programa
svetovne socialne demokracije, s popolno
uvvedbo

socialističnega sistema produkcije in distribucije

po vsem kulturnem svetu, z internacionalno
zmago socialističnega reda nad kapitalistič-
nim. Toda socialna revolucija ne more biti de-
lo enega dneva temveč je ovrme gospodarski
pročes, ki ga spremlja enako globokosežen po-
litičen in kulturni proces, in ki se more dovr-
šiti le kadar so izpolnjeni vsi pogoj zani. Raz-
mere v katerih se vodi boj za novi socialni
red so različne v posameznih dobah in dežel-
lah. Nedvomno je svetovna vojna s svojimi po-
sledicami izredno posnela revolucionarni
razvoj in nakrčevitejša namenjanje reakcion-
arjev ne more več rešiti starega anarhičnega
reda. Važnost delavskega razreda se je neiz-
merno povečala in je dvignila tudi njegovo sa-
mozavest. Kratkovidna kapitalistična sebič-
nost bi rada zagradila pota korakaščemu pro-

letariatu in kliče vse reakcionarne sile na po-
moč, ker ob vseh izkušniah še ni spoznala mo-
či razvojnih zakonov, behajočih preteklost v
erob in neodvratno prenepravljačih novo bo-
hčnost. V obupu skuša zanašati tudi vsakol v
vrste delavskega ljudstva in se veseli vsakega
nesporazuma med proletariatom, misleča, da
je mogoče trairo preprečiti združitev nienega
edino nevarnega nasprotnika, ali pa da bi ga
mogla nagmati v desperatne poizkuse, ki bi ji
podali priliko, da bi skušala reševati socialno
vorašanje še enkrat z železno pestjo.

Socialna demokracija se ne da zvabiti na
taka pota, kjer bi se nahušili sovražniki delav-
stva naslajali ob prelišanju delavske krvi, ka-
kor se je godilo novsod, kjer je preceenjevanje
lastne in podcenjevanje sovražnikove moči ro-
dilo nepremišljene eksperimente. Iskreno ob-
žalujoča med proletariatom nastale razpore,
je vendar trdno prepričana, da se ne bo tem-
nim silam reakcije posrečilo trairo razdvoiti
delavski razred čigar zmava je prav tako od-
visna od njegove boine enotnosti kakor od do-
zoritve povseiev, v katerih se more socializem
končno in sklenčno uveljaviti, vrata socialne
demokracije so vedno odnrti vsem, ki verulejo
v potrebo močne organizacije delavskega raz-
reda v neizogibnost razrednega boia na poli-
tičnem in gospodarskem polju in v zmago soci-
alizma s pridobitvijo večine ljudstva.

Nov svet

se poraja v hudih bolečinah in socialna demo-
kracija hoče, da postane tudi slovensko delav-
sko ljudstvo v mestih in na deželi, v tovarnah
in rudnikih, na suhem in na vodi, v pisarnah in
laboratorijih, v šolah in umetniških zavodih,
na poljih in v šumih, po planinah in vinogra-
dih, kjerkoli se ustvarja, v vsakem oziru spo-
sobno in močno za osnovno preobrazbo druž-
be na korist vsega delavnega ljudstva.

Važno bitko v tem boju pomenijo tudi vo-
litve za konstituantno, s katerimi si proletariat
lahko pridobi močno postojanko za svoje na-
daljnje delo. Olajšan bo ta boj, če se posreči
delavstvu doseči znatno zboljšanje svojega po-
ložaja in se rešiti vsaj dela skrbi, ki še vedno
omrtvuje njegovo moč: če si osvoini toliko
moči v državi da ne bo mogla reakcija dov-
sod nastavljeni zanke in po svoji volji razpo-
lagati z vsemi sredstvi, ljudstvu na škodo; če
pridobi toliko sile, da bo njegova beseda ve-
ljavna v domačih in mednarodnih zadevah in
ne bodo množice slepo orodje v temi se skri-
vajoih protiljudskih sil.

Izza strašne petletne vojne, ki je izžrpala
narod, izcedila reke njegove krvi, uničila
ogromne vrednosti, materialne in kulturne,
potrebuje ljudstvo

miru,

da si more zaceliti rane in stopiti v novo živ-
ljenje. Socialna demokracija se zaveda, da
more le končna zmaga socializma zavarovati
resničen mir, ker se odpravijo le v socialistič-
nem družabnem redu razlogi, ki v kapitalistič-
nem svetu venomer izživajo spore, grozeče s
kryavo „rešitvijo“. Tudi takozvani mir, ki so
ga siloma diktirale kapitalistične vlade izza
zadnje svetovne vojne, je le samovoljna, na
bajonete se opirajoča ureditev, zanikajoča na-
čela pravičnosti in grozeča z novimi konflikti
na vseh koncih in krajih. Takega miru ne mo-
re priznati delavski razred; tudi slovensko
delavsko ljudstvo se ne more fatalistično po-
kloniti diktatoru neščice strokonitnih diploma-
tov, zastopajočih sebične interese imperiali-
stičnega kapitalizma in reakcije in je prepri-
čano, da se zrušijo tudi slovenskemu ljudstvu
nanešene težke krivice v prah, ko bodo na-
mesto kapitalistično imperialističnih diploma-
tov zavedni delavci tostran in onstran demar-
kacijskih črt preurejali svet.

Delavci po mestih in deželi!

Dne 28. novembra imate priliko, da na-
pravite velik korak na poti k svojemu cilju. Z
združenimi močmi lahko dosežete uspeh, ki
položil odločevanje o prevažnih vprašanjih va-
še bodočnosti v konstituenti v vaše roke.

Dne 28. novembra bo boj
med plodnim delom in izkoriščajočim
kapitalom,
med napredkom in reakcijo.

Vi, ki delate, ste večina naroda. Vi ste
narod. Če hočete, ste lahko država. Z enotnim
nastopom si lahko priborite zmago. Nastopite
tako.

Na eni strani je tabor kapitalistov, na drugi
tabor delavskega ljudstva. Izbirati vam ni
težko.

Glasujte dne 28. novembra socialno de-
mokratično in glasovali boste

za politično svobodo,

za resnično demokracijo,
za samoupravo ljudstva,
za republiko,
za socialni napredek,
za pravično agrarno reformo.

Glasujte socialno demokratično in pridobite si postojanke za socialni boj, kateremu se ne morete izogniti.

Glasujte socialno demokratično, to se pravi

proti kapitalizmu, proti militarizmu,
proti imperializmu, proti obuboževanju in
druginji, proti zatiranju in izkoriščanju.
Razširjajte nauk socializma, agitirajte,
organizirajte, delajte in zmagajte!

Izvrševalni odbor socialno demokratične stranke.

Plebiscit na Koroškem.

Vesti, ki prihajajo oficijelno o izidu
glasovanja na Koroškem, povzročajo v
javnosti različne govornice in dvome.
Dvomi glede uspešplebiscita povzročajo
soparno razpoloženje v množicah, ki ne-
strpno čakajo na končni rezultat.

Ne glede na izid plebiscita čutim po-
trebo, izpregovoriti par besed na nastov
tistih, ki so imeli glavno besedo pri agitaci-
ji na Koroškem. Da je cona A najmanj
90% slovenska, ne more nihče dvomiti,
kdor le površno pozna to zemljo. Po ve-
steh pa, ki prihajajo, sodim, da, ako ta del
tudi pripade Jugoslaviji, bo odločevalo ko-
mal par sto glasov večine.

Kie je vzrok polomije?
Agitacijo za plebiscit so vzete pri nas
v roke izključno meščanske stranke, soci-
jalne demokrate se je na Koroškem ravno
tako preganjalo kakor v ostali Sloveniji.
Socialisti smo na Koroškem izdali parolo:
»Kogar je rodila slovenska mati, naj gla-
suje za Jugoslavijo, Nemci pa za Nemško
Avstrijo ali kakor hočejo. To svoje načelo
smo gojili ves čas v organizacijah, na stoh-
dih, predavanjih, v listih in sploh povsod.
Imeli bi bili mnogo uspehov, da niso me-
ščanske stranke s svojo nazadnjaško poli-
tiko dajale orožja v roke tistim, ki so znali
svojo agitacijo za Nemško Avstrijo in pro-
ti Jugoslaviji označiti kot boj za svobodo
proti reakciji, za republiko proti monarhiji.
Agitatorjem in prijateljem Nemške Avstrije
se je lahko posrečilo ob nezmožnosti na-
ših oblasti izdati parolo, ki se je glasila:
»Za svobodnjaško, Avstrijo proti črni in
monarhični Jugoslaviji.«

Agitacija meščanskih strank je bila
klavorna, brez idej in nizkotno, materijali-
stična. Agitiralo se je tako, kakor ne bi
bilo svetovne vojne, v katero nas je vrget
militarizem, ki je glavna opora monarhiz-
mu. Do skrajnosti nezmožna vlada Brejčev-
ca je pošiljala med Korošce sebi enake lju-
di, katerih se nihče ne zaveda, da je lju-
dsko mišljenje po strašni vojni furiji, ki mu
je vzela vse človečanske pravice ter duha
ukovala v verige nasilja, tako zelo izpre-
menjeno, da so množice pripravljene odtr-
gati si od ust če treba, samo da jim bo
svoboda vesti zagotovljena.

Teza naši zagovornici seveda niso ve-
deli, prihajali so med Korošce z malenkost-
nimi obljubami, začenjajoč pri moki, kon-
čujoč pri tobaku.
Da so tudi g. Tavčarja članki, v kate-
rih pošilja vse republikance v norišnico,
imeli »uspeh«, je seveda gotova stvar.
Klerikalci so pa k »uspehu« pripomogli
že s tem, ker so k vsaki svobodi v razmer-
ju, kakor dan k noči, poleg tega je pa med
njihovimi pristaši toliko protijugoslav-
skega elementa, da bi bil celo eventualni
plebiscit na Kranjskem v nevarnosti. Mi
smo svarili, pisali, govorili, a pomagalo ni

nič; v zavesti, da smo storili svojo soci-
alistično in narodno dolžnost, čakamo, da
pokliče narod krivice na odgovor, da jih
sodi in obsodi.

NEUGODNE VESTI O PLEBISCITU.

LDU Ljubljana, 12. okt. Dunajski listi
poročajo o izidu plebiscita na Koroškem in
navajajo štev. od 70 do 60% kot ugoden
rezultat za Avstrijo. Jasno je, da so ta po-
ročila pretirana. Distriktna komisija še ni-
so dovršile skrutinjah vseh glasovalnih ob-
čin, radi tega ne more biti še znano raz-
merje glasov. Po številkah, ki so že sedaj
v večjem številu občin ugotovljene, se da
sicer sklepati, da niso slovenski glasovi do-
segli one mere, ki je bila po dejanskem
stanju upravičeno pričakovati, nego da so
številke onih glasov, ki so se iz-
rekli za pripadnost k Jugosla-
viji, povsem nepričakovano
ostali pod odločilno točko. Na-
knadno se je ugotovilo, da je plebiscitna
komisija še zadnja dva dneva sprejela od
nemškega zastopnika nebroj nemških re-
klamacij in tiste vnesla v glasovalne ime-
ničke šele tik pred glasovanjem. Samo iz
tega dejstva se da tudi razlagati, da je v
velikem delu občin, glede katerih se je
skrutinji že izvršil, konstatirati presenetljivo
dejstvo, da je oddalo svoje glasove več
ljudi, kakor jih je bilo par dni prej v ime-
ničkih šploh vpisanih. Ker je bila v sploš-
nem udeležba prilično 90—95 odstotna, iz-
haja iz tega, da so samo te reklamacije
prinesle Nemcem nekaj odstotkov neupravi-
čljenih glasov. Pri tem še niti ni upošteva-
no nadaljnje dejstvo, da se je glasovanja
udeležil tudi en del prebivalstva cone B,
ker je bila svojčas plebiscitna komisija pro-
ti jasnemu besedilu mirovne pogodbe skle-
nila, da smejo v coni A glasovati tudi oni,
ki so glasovalne pogoje deloma izpolnili v
coni B. K pretvorbi pravega elekta ko-
roškega plebiscita so doprinesli poleg tega
in poleg drugih zunanjih vplivov, ki jih je
omogočila pristranost enega
dela ententnih zastopnikov —
saj tudi dunajsko časopisje nalvno-odkrito-
srčno bvali angleške in italijanske časti-
nike, da so k zmaji Nemcev izdatno pri-
pomogli — tudi mnogo nepravilnosti izvr-
šenih ob glasovanju samem, ki se bodo še
podrobneje ugotovile in glede katerih so
deloma že vloženi protesti. Četudi se
mora spričo takih dejstev raču-
nati z nepovoljniam uspehom
plebiscita, ki ne bo odražal de-
janskega položaja ozemlja, se
mora strdno vero pričakova-
ti, da se bo z merodajne strani
nastopilo na odločilnem mestu
z upravičnim ostrim prote-
stom v obrambo pravične stva-
ri.

ITALIJANSKI SOCIJALISTI PROTI III. INTERNACIONALI.

Reggio Emilia, 10. Na dopoldan-
ski seji konference socialistične
koncentracije so govorili razni go-
vorniki proti marksizizmu, pri
čemur so poudarjali, da je nemogo-
če vesti v Italiji sovjete. Poslanec
Marroni je slavil delavnost Turatti-
ja, ki so ga prisotni viharno po-
zdravljali. V popoldanski seji je
Treves obrazložil vzroke za edi-
nost stranke in proti nasilvom.
Zborovanja se je udeležilo 350 dele-
gatorv, med njimi 230 poslancev.

Reggio Emilia, 12. (Stefani).

Sklepnja seja zborovanja socialistič-
ne koncentracije je sprejela pred-
log Baldesia, ki se obrača proti raz-
kolu v socialistični stranki in se za-
vezema za samostojnost napram
tretji internacionali. V resoluciji se
poudarja, da bi se revolucija po
ruskem vzorcu popolnoma izjalovila
in izjavlja, da se stranka ne sme
odreči svojih moči.

DRUGA MEDNARODNA GOSPODARSKA KONFERENCA.

London, 11. Danes je otvoril lord
Parnoor drugo mednarodno gospo-
darsko konferenco, ki jo le sklical
odsek gladovalne lige. Konferenca
bo razpravljala o tem, kako naiti
sredstva da bi se zopet vzpostavila
Evropa. Zborovanja so se udeležili
nemški avstrijski italijanski holandski,
češkoslovaški, jugoslovanski, bel-
gijski in švicarski delegatje. Nemški
avstrijski in italijanski delegati so do-
dali žalostno sliko socialnih razmer
v državah, ki jih zastopajo.

PRED RUDARSKO STAVKO NA ANGLEŠKEM.

London, 12. (Brezzično). Prvi
izidi rudarskega glasovanja o pred-
logih rudarskih posestnikov zana-
mujejo veliko množino proti sprejet-
ju teh predlogov.

RUSKO POLJSKO PREMIRJE PODPISANO.

Berlin, 12. Listi javljajo iz Var-
šave: „Narod“ poroča, v posebni
izdaji iz Rige, da sta ruska in polj-
ska delegacija včeraj dopoldne
podpisali premirje in pogodbo za
predhodni mir.

RUSKO POLJSKA VOJNA.

Moskva, 12. (Brezzično). Pri
Molednem napredujejo naše čete
na fronti 20 vrst. Pri Minsku smo
zasedli Kijane. Vse sovražnikove
napade pri Sluzku smo odbili. Se-
verno od Novograda Wolinskega
napredujemo uspešno. Zasedli smo
Gulajsko polje in napredujemo na
fronti Gulajsko polje-Berdjansk.

STAVKE.

Dunaj, 12. Stavka poštnohrani-
lčnih uradnikov se je danes konča-
la, ker so urodili njih željam.

Pariz, 12. Kakor poroča »Huma-
nite« iz Londona, so rudarji v luž-
nem Walesu z veliko večino glosa-
vali proti stavki.

Politične vesti.

Danes ob 2. popoldne se vrši pred
»Mestnim domom-protestni shod. Na Ko-
roškem se je zgodil zločin. Vabilo poziva,
da se v znak protesta zapro danes ob 1.
urji popoldne vse trgovine v Ljubljani.

+ Demokratska stranka pred volitva-
mi. Glavni odbor demokratske stranke bo
— po poročilih iz Belgrada — izdelal nov
šlajut, po katerem se bo izvršila organiza-
cija stranke v vsej državi. Istotako bo de-
mokratska stranka (liberalna) izdelala na
ljudstvo svoj poseben volilni proglaš, kjer
bo orisan tudi njih program.

+ Klub socialno demokratičnih poslanc-
ev leve v češkoslovaškem parlamentu
obstoji iz 18 članov. To so: J. Blažek, G.
Borovsky, E. Burian, Jos. Haken, Fr.
Houser, T. Koutny, Lad. Kučera, R. Kunst,
Anna Malá, R. Nerla, Jar. Rouček, J. Ska-
lák, Fr. Skamnicova, Boh. Šmeral, L. Sura-
nyl, H. Tausik, J. Teska in Fr. Toužil.
Predsednik bo J. Teska, podpredsednik
J. Skalák in E. Burian, tajnik E. Haken in
blagajničarka Skamnicová. Za glavno načelo
so si postavili levičarji boj za socialistično
republiko. — Klub socialnih demokratov
desnice šteje 56 članov in 3 hospitante.

+ Neodvisni na Bavarskem. Na Bavar-
skem vlada v vrstah neodvisnih socialistov
ista kriza kot po drugih deželah nemške
države. Strankarski odbor se je sicer iz-
rekel proti Moskvi, toda volitve delegatorv
za kongres v Halli so dale videz, da je ve-
čina stranknih pristašev — vsaj na južnem
Bavarskem — za priklonitev k tretji inter-
nacionali. Sedaj zagovarja glasilo bavar-
skih neodvisnikov »Der Kampf«. Taktiko
odbora, ki je izjavil, da odstopi, kakor hitro
se kongres izjavi za kompromis, da pa osta-
ne na svojem mestu, dokler se zadeva ne
uredi, če pride do preloma.

+ Poslanska konferenca postaja ner-
vozna. Odločila je, da jo hoče enkrat kon-
čati z vprašanjem nemških mtlc na Vzhod-
nem Pruskem s tem, da se nemške prošnje
za podaljšanje razorozitvenega roka ne bo-
de več upoštevale. V Avstriji se bo moral
na vsak način uničiti ruski vojni material,
ki je tam nakopičen še izza časa svetovne
vojne.

+ Zahrbni poljski vpad v Litov. Ko
so poljske čete v svoji brezmejni bojaželj-
nosti vdrle v litvansko glavno mesto, so se
zgražali ne samo Litvanci, temveč tudi
tamkaj bivajoči inozemci, da se Poljaki ne
ravnaajo po mirovni pogodbi. Ententni za-
stopniki so takolimenovanemu osrednjemu
vodstvu Litvanskega pismeno izrazili svoj
najostrejši protest in so izrecno izjavili, da
ne bodo ententna zastopstva na Litvanskem
priznala nobene druge vlade, kakor v Kov-
nu bivajočo ustavno litvansko vlado. Danes
se je odposlal poseben vlak v Vilno, da od-
pelje v Vilni zaostale inozemske mislje v
Kovno.

+ Iz Georgije so se vrnil socialistični
odposlanec Tom Shaw, Mrs. Snouden, Cam-
ille Hugmans, Vandervelde in Renaudel.
Boljševiki so jih v Batumu zelo neženirano
sprejeli z življenjem in zasramovanjem na
ulici. Naj bo: pes, ki laja, ne grize!

+ Letiška ustavotvorna skupščina je
dala kabinetu nezagnano, vsled česar je
letska vlada odstopila.

Ljubljanski občinski svet.

Snočna seja občinskega sveta je bila
deloma jako zanimiva. Po naznanilih pred-
sedstva je seja prešla na dnevni red.
Sprime se več posilcev v občinsko zve-
zo. — Izpolni se več izpraznenih mest v
odsekih. — Tovarnar Reich na Poljanskem
nasipu mora napraviti nov betonski kanal v
zmisli svoječasne obveze. — Odobri se
dogovor med mestno občino Ljubljansko in
Električno zadrugo v Spodnji Šiški glede
javne razsvetljave v Spodnji Šiški. Mestna
občina se zaveže, da plača imenovani za-
drugi letno 5600 K za 34 žarnic po 25 svet.
Za prižiganje in ugašanje ima skrbeti za-
druga Kje in kdaj naj gore žarnice, določa
mestna občina. — Popravki deželne vlade
načrta mestnega davka na ekvipaže, prono-
šičišča itd. se odobri. Dve pritožbi proti
predpisu naklade na alkoholne pijače se
odklonita. — Obč. svetnik dr. Adlešič je
umaknil predlog glede davka na tuje voze-
ve in avtomobile. — Glede ustanovitve bol-
niške bladaine za mestne nastavitvene in
uslužbene se sklone, da sprejme načrt prav-
il v principu kakor jih predlaga organiza-
cija. Ko bodo pravila odobrena, naj občins-
ki svet sklepa, kdaj se blagajna realizira.
— Mestni občini se dovoli gradba stano-
vanske hiše na Prulah. — Pot med Vodn-
tkovo in Celovsko cesto v Spodnji Šiški se
zelenico zapre. — Na električni cestni že-
leznici se zviša vozilna na 1 K 60 v (prej
1 K 20 v) s pridržkom, da se vsaj 50% te-
ga poviška da delavstvu. Razprava so se
udeležili g. Vencajz, s. Tokan in g. dr.
Triller. Proračun mestnega užitimskega
zakupa se odobri. — Ravnatelj g. Jeglič se
pritožuje o sestavi volilnih imenikov. — G.
Franchetti predlaga, da se mestna pekarna
opusti, kar je pa občinski svet odklonil s
16z lasovi proti 15 glasom. O tem predmetu
se je razvila debata, v katero je posegel
zlasti s. Kocmur. Več pa jutri.

Pevski odsek »Svoboda« iz Ljubljane.
priredi v nedeljo, dne 17. t. m. skupno s
pevskim zborom »Prosim« v Mariboru
pevski koncert v Götzovih dvoran. Mari-
borske sodruge in sodružice vabilo na
obilno udeležbo. Natančnejši spored še ob-
javimo. Vstopnice se dobe v tajništvo »Svo-
boda«.

Dramatični odsek »Svoboda« iz Ljub-
ljane vprizori v nedeljo, dne 17. t. m. v
Travnovi dvoran na Glincah veselo igrjo v
treh dejanjih »Pereant-možje«. Začetek ob
7. uri zvečer. Vstopnice se dobe v proga-
jalni konzurnega društva na Glincah in v
Rožni dolini.

Železničarska organizacija. Krajevna
skupina v Celju se pridružuje izjavi mari-
borske skupine. Tudi mi nikakor ne sogla-
šamo z mahinacijo in z delovanjem sedanje
centrale železničarjev. Prilčno bi bilo
umestno, da bi se sešli vsi železničarji,
oziroma odposlanci posameznih skupin in
bi v slučaju, če ne spremeni tajništvo do-
sedanje taktike, izvajali primerne konse-
kvence, in sicer na ta način, da bi ustano-
vili eventualno novo organizacijo, ki bi od-
govarjala stvarnemu delu stroke železni-
čarjev, ne pa gojila razdvojitvev proletar-
skih železničarskih mas. — S sodružnim
pozdravom skupina Celje.

Telegrami.

NARODNO PREDSTAVNITVO UMIRA...
Zagreb, 12. »Novosti« poročajo
iz Beigrada, da se tam ne opaža
nikako politično življenje. V Bel-
gradu biva zelo majhno število po-

L. N. Tolstoj.

Moški in ženska.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

(Dalje.)

Govorite: Ne sme se skupaj spatiti. Razume se, da ne. Tudi o tem sem že premišljal. Naj vam napišem vse po vrsti, kaj mislim o tem:

Najsilnejše čustvo zaljubljenosti, ki se začne sprva med nepoznanimi osebnimi obeh spolov, vodi v zakon, zakon ima lakaj za posledico otroka. Nastopi nosečnost, ki povzroči spolno ohlajenje soprogov, ohlajenje, ki bi bilo vidno in ki bi preknil spolno občevanje, kakor ga prekrija pri živalih, ako bi ljudje spolnega občevanja ne smatrali za dopustno uživanje. To ohlajenje, ki mu sledi skrb za odgojo in preživljanje otroka, traja tako dolgo, da se otrok odstavi in se potem v krepstem zakonu (v tem se razlikuje človek od živali) zopet pojavi zaljubljenost med istima soprogovoma.

Kolikor tudi smo od tega oddaljeni, vendar ni dvoma, da mora tako biti. To pa iz nastopnih razlogov:

1. Spolno občevanje, ako ženska ni sposobna roditi otroka, to je, ako nimamo mesečnega čiščenja, nima smisla in je le spolno uživanje in sicer ostudno; sramot-

no naslajevanje, kakor ve vsak vesten človek, podobno najgusnejšim spolnim pregreškom.

Človek, ki se temu udaja, je nerazumnejši od živali, kajti svoj razum uporablja, da krši zakon razuma.

2. Vsi vedo in ve se v tem strinjajo, da spolno občevanje človeka slabi in izčrpa, in sicer v njegovi najpristnejši človeški dejavnosti — v duševni. Zagovorniki sedanjega reda propovedujejo vzdržnost, toda vzdržnosti ni, ako prestopamo zakone, ki jih je postavil razum. Škoda nezmernosti (občevanje izven svobodne dobe je nezmernost) za moža, ki občuje umerjeno, — pravzaprav težko rabno to besedo pri takem predmetu — ni tako velika, ako ima le eno ženo; kar pa je za moža vzdržnost, bi bila strašna razuzdanost za ženo, ki se nahaja v dobi nosečnosti ali dojenja.

Po mojem mnenju izvira zaostalost in histeričnost žensk večji del iz tega. V tem bi se morala ženska osvoboditi, da bi postala z moškimi eno telo, in da bi ne bila, kakor sedaj, služabnica hudiča nego Boga. Ideal je daljni, a visok. Čemu bi ne stremali po njem.

Zdi se mi, da mora biti zakon tak-le: Pod neodoljivim pritiskom zaljubljenosti se par spolno združi in zaplodí otroka, soproga se ogibata vsega, kar bi moglo škoditi rasti in krmiljenju deteta, premagujeta vse izkušnje pohotnosti in živita — ne tako kot sedaj, ko jih vznjata —, kakor brat in sestra.

Sedaj pa zapeljuje že pokvarjeni mož s svojo propalostjo ženo, jo zastruplja z isto čutnostjo in ji nalaga neznoznomo breme, da mora biti hkrati ljubinka, trpinčena mati in bolan, občutljiv, histeričen človek. Mož jo ljubi kot prilječno, ignorira kot mater in sovraži radi njene občutljivosti in histeričnosti, ki jih vzgaja sam. Tu leži, se mi zdi, ključ mnogega trpljenja, skritega po vseh družinah v ogromni množini.

Predstavljam si zakon tako, da mož in žena živita kakor brat in sestra; ona mirno zanosi, doji in se pri tem pravstveno izpopolnjuje. Le v dovoljenih časih se udajata zopet zaljubljenju, ki traja par tednov, potem pa sta zopet umerjena.

Zaljubljenost se mi zdi, kakor napetost pare, ki bi razgnala parni stroj, ako bi se ne dvignil rešilni zaklopec. Zaklopec se dvigne le pri silnem pritisku, vendar je vedno skrbno zaprt in naša naloga mora biti, da ga kar najvestneje in najtesneje zapremo ter obtežimo, da se ne odpre. V tem smislu umevam besede: »Kdor se more vzdržati, naj se vzdrži!« Vsakdo naj se brani ženitve, ako pa se je oženil, naj živi z ženo kakor brat s sestro. Para se zbira in dviga ventile, a mi sami jih ne

smemo odprati, kakor delamo to, ko smatramo spolno občevanje za dovoljeno uživanje. Dovoljeno je le tedaj, kadar se ne moremo vzdržati in kadar izbrukne preko naše volje.

Kako pa določimo, kdaj se ne moremo vzdržati? Kako mnogo je takih vprašanj in kako nerazrešena se nam dozdevajo, a zopet kako preprosta so, kadar jih rešujemo zase in radi sebe, ne pa za druge in radi drugih! Za druge poznaš le gotovo postopnost. Ako se udaja stavec spolnemu občevanju s prostitutko, je strašno odnošno. Ako stavec z ženo ljubinkuje, je to precej odurno, manj odurno je, ako to dela mladenič s prostitutko. Taka postopnost obstoji za druge, in mi vsi, zlasti nedolžni otroci in mladi ljudje, jo dobro poznamo. Za nas same pa obstoji nekaj drugega. Vsakdo ima zavest (često otemnelo v sled napaknih nazorov), da mora svojo čistost čuvati, željo, ohraniti jo ter žalost in stud, ako jo je na katerikoli način izgubil. Glas vesti je, ki vedno govori, da je to odurno in ostudno. Vse je odvisno od vesti in razumevanja.

Svet smatra za dobro, uživati ljubezen. To je prav tako, kakor bi smatral za dobro, odpirati zaklopec in izpuščati iz njih paro. Po Božjem zakonu pa je dobro le, živeti pravo življenje in skrbeti za svoj talent za Boga, to je, ljubiti ljudi, njih

duše. Izmed njih pa najbližjega — svojo ženo in ji pomagati pri spoznavanju resnice. Ni pa dobro uničiti ji sposobnost vzprejetja in jo napraviti za predmet svojega naslajevanja. S paro je treba prav ravnati in delati na to, da ne uhaja v zaklopec.

Na ta način izumre človeški rod! Najprej pomislimo, da imamo, naj se še toliko branimo spolnega občevanja, rešilne zaklopec, kadar so nam potrebni; tako ni skrbi za otroke. Čemu lagati! Mar mislimo pri zagovarjanju spolnega občevanja na pommožitev človeškega rodu? Mislim pač na svoje žitke. Tako se mora tudi govoriti: Človeški rod izumre? Le človek — žival prejenja. Ali je to zlo? Izumre so predpotopne živali in izumre tudi človek — žival (ako sodimo po polavah v prostoru in času). Naj izumre! Prav tako malo mi je žal dvonožne živali, kakor hthiosauruov itd., da le ne izumre pravo življenje, ljubezen med bitji, ki se morejo ljubiti. A to ne bo le ostalo, ako človeški rod izumre vsled tega, da se ljudje iz ljubezni odreko pohoti, nego se bo še razmnožilo; tako se bo razmnožila tudi ljubezen in bitja, ki jo uživajo, se bodo tako izpremenila, da jim razploditev človeškega rodu ne bo potrebna. Spolna ljubezen je le zato potrebna, da ne izostane možnost, zaploditi takih ljudi. (Dalle prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Anončni zaved

Drago Beseliak,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

prilporeča sledeče tvrdke in podjetja:

v Ljubljani:
Arhitekt in stavbeno podjetje
Viljem Treo
Gospodarska cesta 10.

Žarnico „Svetla“
Mestni trg št. 25.

Pisalni stroji
F. Bar
Cankarjevo nabrežje 5.

Prodaja in popravila pis. strojev
The Rex Co.
Selenburgova ulica 7/1.

Elektrotehnični predmeti
„Svetla“
Mestni trg 25.

Fotograf
Veličan Bešter
Aleksandrova cesta 5.

Oblast. konces. zavod za pokončavanje mlai in mrcesa
Miroslav Zor
Kolodvorska ulica št. 30/II.

Avtomobili, motorji, kolosa, pnevmatika, autogaraža

J Gorec
Gospodarska c. 14.
Manufaktura in zaloga oblek
Schwab & Bizjak
Dvorni trg 3.

Tehnične potrebščine
Odon Koutny
Kolodvorska ulica 37.

Raznočvalne aparate Opalographie in potrebščine k istim dobavi
The Rex Co.
Selenburgova ul. 7.

Speditelja
F. & A. Uher
Selenburgova ulica 4.

Beton, železobetn in vedne zgradbe
Inž. dr. Miroslav Kasal
Hilberjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje
Tavčar & Svetina
Gospodarska cesta 6.

Export čevljev
Aleksander Oblat
Sv. Petra c št 16.

Krojaška delavnica
Krekov trg št. 10 v hiši Impex.

v Mariboru:
Nakup in prodaja posestev
H. Havlik nasl. J. Simčič
Gregorčičeva ulica 6.

Petrolejske kante dve z zabojem plačamo po 58 K, posamezne po 22 K vsaka železniška postaja **SEVER & KOMP.**, Ljubljana.

Gostilna Dehevec

Breg št. 20
se prilporeča cenj. občinstvu. Izborna pristna vina ter dobra kuhinja po zmernih cenah. Abonnement na hrano zelo nizek!

Petrolejske vrče in zaboje
kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po **K 58**—
posamezne vrče po **K 22**—
franko postaja odpošiljatelja.
Hrovat & Komp.
Ljubljana. Poleg realike.

Cementne cevi,
cevi za vodnjake 1 m svetlobe, grobnje oklepe, stebre za vrtno ograje, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi po najnižjih cenah. **F. Banda & drug** Karlovska cesta 8, Ljubljana.

Modni salon

Stuchly - Maške
Ljubljana

Židovska ul. 3 Dvorni trg 3
Prilporečam veliko izbrno naj-novejših svilenih klobukov, čepic in slamičkov za dame in deklice.

Popravila točno in cenno. Zalni klobuki vedno v zalogi.
289

Uglaševanje in popraviljanje glasovrijev.

Točno in solidno. V mestu in na deželi. Prilporečam se si občinstvu

FELIKS POVSE, uglaševalec glasovrijev
Ljubljana, Tržaška cesta 45.

Splošna ključavničarska in mehanična delavnica

so je otvorila.

Sprejema splošna popravila pisalnih in živalnih strojev, kontrolnih blagajn itd.

Fr. Lebar & L. Tišler
Jenkova ulica 9.

Erlavec & Turk,

trgovina z železnino

pri „Zlati lopati“

preje Hammers hmidt, ...

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, nasproti Križanske cerkve.

! Proti Griži!

Zdravniško prilporečeno črno dalmat. vino

KUČ

se dobi edino v gostilni pri „DALMATINCU“, Sodna ulica 4.

KAVARNA

„LEON“ Stari trg 30.

Kavarno sva na novo elegantno opremlila ter se prilporečava za običen poset. Na razpolago elektrčni klavir.

Z velespoštovanjem
Leo in Fani Pogačnik.

Charles Princ

Ljubljana

Manufaktura

Zaloga: Turjaški trg 1
Pisarna: Židovska ulica 1-1.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško prilporečeno

dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik pri „Zlatem jellenu“ IV., Marijin trg. ---

M. Kuštrin
Ljubljana — Maribor
Dunajska cesta št. 20 - Podr. Jurčičeva ul. 9
prilporeča
pneumatiko
za avto in kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavno, elektrotehnični material po najnižjih cenah.
Telefon št. 476.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatina, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.